

Svenskt förslag till vissa partiella strafflagsreformer.

I nom justitiedepartementet särskilt tillkallade sakkunniga ha utarbetat förslag till ändringar i strafflagens speciella del i syfte att bringa strafflatituderna för olika brott i bättre överensstämmelse med brottens svårighetsgrad enligt numera rådande uppfattning. Framförallt ha de sakkunniga sysslat med bedrägeri- och förskingringsbrotten samt sedlighetsbrotten. Av hänsyn till en förestående allmän strafflagsrevision måste enligt de sakkunnigas mening de föreslagna ändringarna i straffskalorna betraktas såsom provisoriska.

De sakkunniga uttala, att det ifråga om förmögenhetsbrotten och sedlighetsbrotten visat sig, att en för nutida förhållanden tillfredsställande reglering ej kan ernås blott genom en ändring av straffsatserna för de särskilda lagrummen. Vad angår förmögenhetsbrotten (20—24 kap.) ha därför de sakkunniga inskränkt sig att föreslå ett fåtal ändringar i straffbestämmelserna, vilka syntes vara särskilt trängande och möjliga att genomföra utan avbidan å den mera genomgripande omarbetning av ifrågavarande kapitel, som är förestående. I fråga om tjuvnadsbrotten framhålla de sakkunniga, att de höga straff, som äro stadgade för stöld, ha sin historiska förklaring. Detta brott har av ålder ansetts synnerligen nesligt, och det torde ej kunna fränkommas, att de stränga tjuvnadsstraffen, i varje fall i jämförelse med de vanligen lägre straffen för förskingring, ha en viss karaktär av klasstraff, så gott som alltid träffande

medlemmar av de lägsta samhällsskikten. Särskild ytterligare straffhöjning för återfall utöver tredje resan stöld anses ej böra äga rum. Behovet av effektiv reaktion mot yrkesmässiga eller eljest utpräglad kroniska tjuvar är nämligen, enligt de sakkunnigas mening, numera i svensk lagstiftning tillgodosett genom bestämmelser om internering av återfallsförbrytare och förminskat tillräkneliga förbrytare. Straffet för bedrägeri (22 kap. 1 §) föreslås för normala fall skärpt till lägst fängelse; endast då omständigheterna äro synnerligen mildrande bör bötesstraff ifrågakomma. För vissa svårare fall av förskingring och trolöshet mot huvudman (22 kap. 11 och 14 §§), då brottet avsett högre belopp än 5.000 kronor, som gärningsmannen på grund av yrke eller tjänst fått sig anförtrott, föreslås en betydande straffskärpning (straffarbete i högst fyra år). I fråga om straffen för konkursförbrytelser (23 kap.) föreslås, att minimum för bedrägeri nedsättes från två till ett år under det att för vårdslöshet så till vida föreslås en straffskärpning, att då omständigheterna äro synnerligen försvårande skall kunna dömas till straffarbete i högst två år.

Beträffande otuktsbrottens jämförelsevis mera begränsade område ha de sakkunniga verkställt omarbetning även av brottsbegreppen, låt vara i viss mån av provisorisk karaktär. Omarbetningen innebär såväl upphävande, helt eller delvis, av vissa av de nuvarande straffbestämmelserna, som straffbeläggande av vissa förut strafflösa gärningar.

I fråga om blodskamsbrotten avser förslaget, jämte viss inskränkning av det straffbara området, främst ökade möjligheter till differentiering av straffen för svårare och lindrigare fall samt möjlighet att medgiva strafffrihet för den, som genom våld eller hot eller annat missbruk av beroende ställning förmåtts till otukt. Kraven på ökat straffskydd för barn och ungdom ha föranlett förslag om skärpning av straffet för otukt med kvinna, som fyllt 12 men ej 15 år, samt straffbeläggande även av otukt med gossar yngre än 15 år ävensom, under vissa betingelser, av otukt med kvinna

i åldern från och med 15 till 18 år. Vidare föreslås en jämväl av eugeniska skäl föranledd utvidgning av skyddet för psykiskt defekta kvinnor mot missbruk till otukt. Brottskategorien otukt med djur anses böra utgå. Vad angår homosexuell otukt ha de sakkunniga väl funnit, att denna i princip bör lämnas utanför det straffbaras område, men föreslå, att straffbarheten bibehålles i viss utsträckning, huvudsakligen för fall, då otukt övas med personer, som ej fyllt 20 år, med möjlighet till strängare straff för otukt med den, som är yngre än 15 år.

I övrigt innefattar de sakkunnigas förslag bl. a. upphävande av stadgandena om horsbrott samt nedsättning av minimistraffet eller införande av nedsatt straff vid mildrande omständigheter för vissa förfalskningsbrott (12 kap. 1, 2 och 4 §§), mened (13 kap. 1 §) och våldtäkt (15 kap. 12 och 13 §§). Till komplettering av de nuvarande våldtäktsbestämmelserna föreslås emellertid i fråga om lindrigare tvång till otukt dels en utvidgning av det straffbara området och dels en straffskärpning. Slutligen må nämnas att straffet för vållande till annans död anses för ordinära fall böra skärpas till fängelse i högst ett år.

De sakkunniga ha vidare gjort en mycket intressant sammanställning av blodskamsbrotten i Sverige. Ur denna må meddelas följande: Under åren 1931—1933 ha i rikets fängvårdsanstalter förvarats 147 män och 7 kvinnor, som sakfällts för blodskamsbrott. Av de undersökta fallen voro 95 gifta, 34 ogifta, 20 änklingar eller änkor samt 5 frånskilda. Av samtliga 154 fall har endast en person förut varit dömd för sedlighetsbrott. 14 personer ha förut varit straffade för andra brott. — Återfallsförbrytare förekomma sålunda ganska sparsamt ifråga om blodskamsbrotten. — Geografiskt sett äro blodskamsbrotten förvånansvärt jämnt utbredda över landet. I fråga om stad och land förekomma blodskamsbrotten mer än dubbelt så många på landet som i städerna. Skillnaden mellan land och stad torde sammanhänga med de möjligheter städerna erbjuda

ifråga om tillgång till prostituerade kvinnor, nöjen och uteliv, vilket gör att de erotiska intressena, när de ej tillfredsställas inom äktenskapet, icke rikta sig mot den egna familjens medlemmar utan söka sig andra banor. De fäder, som begå otukt med sina döttrar, tillhöra såsom regel medelåldern. Ifråga om döttrarnas ålder visar det sig i regel att blodskamsbrotten begåtts mot döttrarna medan de ännu äro underkastade faderns bestämmanderätt och äro beroende av fadern. Det är, sägs i betänkandet, ett faktum, som icke blivit tillräckligt understruket i diskussionen av dessa frågor. Det väsentliga i dessa blodskamsbrott är — framhålles det —, att det är ett missbruk av fadersmyndigheten och ett brott mot minderåriga eller eljest osjälvständiga och skyddslösa kvinnor. Då otukt övas mellan syskon, befinna de sig vanligen i barna- eller pubertetsåldern. Blodskamsbrotten synas vara en företeelse, som är lokaliserad till de lägre sociala skikten i samhället. I Skåne och andra jordbrukstrakter äro blodskamsförbrytare ofta statare, i Västernorrlands län sågverksarbetare och i städerna förekomma mer än en gång yrket lumphandlare.

Angående förekomsten av psykiska sjukdomar och defekter bland blodskamsförbrytare säga de sakkunniga, att det psykopatiska inslaget är mycket stort. Däremot är den ofta uttalade förmodan, att blodskamsbrotten väsentligen skulle vara en psykiatrisk fråga, felaktig. Flertalet av dessa brott ha nämligen sin orsak i vissa bestämda miljöförhållanden samt i sådana psykiska faktorer, som falla inom gränserna för det psykiskt normala. Bland miljöförhållanden, som orsaka blodskamsbrotten, bör främst nämnas avbrott i det sexuella umgänget med andra kvinnor. Blodskamsförbrytarna äro ofta änklingar, som icke ha möjlighet att skaffa sig hushållerska utan låta en halvvuxen dotter sköta hemmet, eller äkta män, vilkas hustrur äro uttröttade av ideliga barnsängar eller plågade av klimateriska besvär och därför ej äro benägna att fortsätta det äktenskapliga samlivet. Av stor betydelse för uppkomsten av blodskams-

brotten är trångboddheten. Den största faran i trångboddheten ligger i den i vårt land florerande oseden med den gemensamma sängen. Man finner icke något olämpligt och anstötligt i att fäder och bröder dela bädd med de vuxna och halvvuxna flickorna i familjen. Gång på gång får man tillfälle att konstatera, hur den gemensamma sängen är den direkta orsaken till blodskamsbrott.

Hjalmar Nyman.
